

VII. Scéna

Don Rodrigo

Až v hloubi srdce sklán
tou ranou smrtelnou, tak nenadále,
pře spravedlivé bídny mstitel v žale
v plen sudby kruté neblaze jsem vzdán.
Má duše strnulá se chvějící
 pod ranou klesá smrtící!
Svůj žár jsem zřel již zkonejšeny sladce,
 viz, bože, bol můj šílený!
Můj otec pohaněn jest v této hádce,
kdo pohanil jej – otec Chimeny!

Boj strašlivý to jest!
Zřím s vlastní ctí svou lásku v zápas jíti,
mám ztratit milenku, mám otce mstiti?
To hrud' mi zažihá, to poutá moji pěst.
Mám zradit svoji lásku šalebně,
 neb žíti bez cti hanebně?
Má bída věru zlá je z každé strany,
 viz, bože, bol můj šílený!
Mám pych ten nechat neztrestaný?
Mám potrestati otce Chimeny?

Milenka, otec – čest a lásky cit,
ctné, krušné jho a tyranie smává,
má radost mrtva neb má v prachu sláva,
tím neštěstí jsem plen, tím nehoden jsem žít.
Ctné duše ale láskou práhnoucí
 naděje drahá, horoucí,
mé slasti nejvyšší ty vážný soku,
 ty meči, jímž jsem šílený,
bych pomstil svoji čest, dlíš po mém boku,
či bys mne zbavil mojí Chimeny?

Ba, lepší jest, se smrti vzdát,
milence, otci vděk můj stejně platí;
bud' pomstím se a její hněv mne schvátí,
jinak mnou bude otec pohrdat.
Zde nejkrásnější naděje má klam,
jí nehoden jsem zase tam.

Mé roste zlo, v tom co je toužím zhojit,
jsem dvojí mukou šílený,
nuž nutno-li boj tento smrtí zkojit,
smrt volím spíš než hanbu Chimeny.

A bez odvetu umřítí,
by vlast mi mohla vyčítati k tomu,
že špatně čest jsem hájil svého domu,
či slávu svoji pro vždy pohřbítí?
Či lásky dbát, již s duší zmatenou
zřím jistě ztracenou?
Pryč svůdná myšlénky té sladká muko,
jíž jedině jsem šílený,
čest aspoň zachraňme, vzpni se má ruko,
když při všem třeba vzdát se Chimeny!

Mou duši schvátil klam,
spíš nežli milence vše dlužím otci,
ať umřu v boji nebo žalů v moci,
krev čistou, jak mi dal, mu nazpět dám!
Dost váhal jsem, ach cítím výtky tíž,
nuž vzhůru k pomstě již!
Ba rdím se, byv tak nerozvahou zraněn,
pryč z duše bole šílený,
víc netrudím se, když dnes otec zhaněn,
že kdo jej pohanil, byl otec Chimeny!

6. scéna

hard to be so naive

DON RODRIGO

a
b
c
d
e

I

Ten blesk sjel do srdce 6
 a pustoší a drásá do úmoru! 11
 Já mám být mstitelem ve spravedlivém sporu, 13
 tu nespravedlnost že osud po mně chce? 12
 Stojím tu ohromen. Má duše, teď jsi sama, 13
 do hloubi rozedraná. 7
 Bože, jak je to všecko strašně divné! 11
 Už jste pryč, šťastné dny! 6
 Po otci někdo urážlivě plivne, 11
 a on je to sám otec Jimény! 10 10

II

Jaký boj musím svést! 6
 Má láska proti cti a já jim mám být soudce? 13
 Mám ztratit Jiménu, anebo pomstit otce? 13
 Čest volá na mě: bij! a láska: zadrž pěst! 6

a 24m' podle slabik
mupim deli

Buď život beze cti, anebo podlá zrada? 13 15
 Kdo tohle po mně žádá? 7
 Zlo tam i tady, není třetí cesta. 11
 Sbohem, mé šťastné dny. 6
 Mám na vybranou hanbu nepotrestat, 11
 nebo se utkat s otcem Jimény! 10 20

III
 Čest, láska, otec, cit, 6
 vznešená povinnost, laskavá tyranie, 13
 buď umře, co mám rád, nebo čest nepřežije, 13
 být živ a nešťastný, či nebýt hoden žít! 12
 Ty krutá naději duše, prahnoucí spolu 13 25
 s láskou i po úkolu. 7
 Ty nepříteli, před nimiž láska klečí, 11.
 máš zabít šťastné dny? 6
 Chceš, abych pomstil pohanu, můj meči? 11
 Chceš, aby ^{ca}tratil srdce Jimény? 10 30

IV
 Co víc než smrt si přát? 6
 Jemu dlužím i jí! Či dlužník se má stydět? 13
 Ona, když pomstím se, mě bude nenávidět, 13
 a když se nepomstím, bude mnou pohrdat. 12
 Jestli dám přednost tomu, po čem toužím, 13 35
 lásku si nezasloužím. 7
 Čím víc ji léčím, tím víc bolest roste, 11
 dovršte se, mé dny, 6
 /musíme zemřít, duše, je to prosté, 11
 a nepošpinit hrdost Jimény. 10 40

V
 Jen přijít o život? 6
 Chtít smrt, jež zároveň je smrt dobrého jména 13
 Aby pak v Španělsku má pověst pošpiněná 13
 se stala navzdýcky poskvrnou pro můj rod? 12
 Když po tom všem, co stalo se, je jasné 14 45
 že i ta láska zhasne! 7
 Už nenechme se ničím z cesty svést! 10
 Nač otálet, mé dny? 7 6

změna
 rytmu →
 slovo, kde
 má být
 vhodnější
 2

Zdvihni se, meči, zachraň aspoň čest,] 10

musíme zabít otce Jimény.] 10 50

Váhat? Ne, už to mám, 6

k otcí má velký dluh, kdo se mu nepokloní, 13]

ať umřu v souboji anebo steskem po ní, 13]

on mi dal čistou krev, čistou ji odevzdám. 12]

Jak můžeš váhat? styď se! a dost řeči, 11 55]

běžme se pomstít, meči! 7]

Jak jsem mohl říct, že je to strašně divné? 11]

Dost trápení, mé dny, 6]

zabij, když někdo po otcí ti plivne, 11]

i kdyby to byl otec Jimény! 10 60]

X tous

DON DIEGO

Za zlou urážku, tak pro nás strašlivou,
že na smrt zraňuje jak moji čest, tak tvou.
Za polček v mou tvář. Zeměť by, das, mou zbraní.
Můj věk mě zradil však v mém hrdém odhodlání.
A já ten slavný meč, dnes těžký pro mou pěst,
ti dávám, abys šel a pomstil naši čest.
Jdi zkusit odvahy se smélcem schopným všeho.
Tu urážku lze smýt jen krví, tvou či jeho.
Jdi, zemři nebo zabi! Nic však se neklam v něm!
Posílám tě se bít se strašným soupeřem.
Já často viděl jej za zoufalého boje,
jak, samá krev a prach, vnes hrůzu v celé voje,
jak chrabře rozprášíl sto švadron s jedinou,
a abych ti řek víc, tím stanným hrdinou,
tím mužem, před kterým se nepřítelé chvějí,
tím...

DON RODRIGO

Prosim, kdo to je?

DON DIEGO

Ximenin otec.

DON RODRIGO

Její...

DON DIEGO

Nic nenamítej mi! Vím o tvé lásce k ní.

Kdo s hanbou mohou žít, jsou nehodni svých dní.

58

Čím dražší tupitel, tím větší potupení.
V tvých rukou leží msta. Znáš míru zneuctění.
Jdi mne i sebe mstí! Nic víc ti nepovím.
Zjev světu, Rodrigo, žes synem otcovým.
Postižen osudem, opláči jeho ránu.
Běž, spěchej, pospíchej nás pomstít za pohanu!

(Odejde)

Výstup 6

Don Rodrigo (sám)

Do hloubi svého srdce tat,
já, msitel ubohý ve spravedlivém sportu,
nejpostiženější z všech postižených tvorů,
pln zmatku zůstávám se ztuhlou krví stát.
Mé srdce nemá sil a klesá pod tou ranou,
v té chvíli nečekanou.

Když už mě lásce svítal šťastný den,

ó, jaká sudba stíná!

Můj otec je dnes v hádce zneuctěn

— zlovolnou rukou otce Ximenina.

Ó, jaký boj mám podstoupit!

Mé cti se zpěčuje má láska vši svou váhou:

mám pomstít rodiče — a ztratit nad vše drahou.

59

KADLEC

Můj otec má můj meč, má milienka můj cit,
Mám buď žít beze cti, buď zradit svoji lásku.
Co vydat volbou v sázku?

Jsi, běda, bez východu s obou stran,
ty moje sudbo stinná!
Mám potupný čin nechat nezrestán?
Mám za něj ztrestat otce Ximenina?

Milienko, otče, lásko, cti,
ty pyšné tvrdé jho, ty tyranie drahá!
Buď potemní mi štít, buď skončí mi dni blaha.
Tím nejsem hoden dnů — a tím mám po štěstí.
Ty krutá naději mne, muže, s hrdou líci,
žel, s duší milující,
můj nepříteli, chci-li šťastně žít,
ty, meči, sudbo stinná,
mám tebou pomstít poskvrněný štít?
Mám tebou pozbyt srdce Ximenina?

Je líp dát život na pospas.
Jsem dlužen milence i otci stejně dluh.
Mstou vzbudím její hněv a zášť v okamžiku.
Nemstěním jeho zlost a pohrdání zas.
Tím budu nevěren své naději a spáse
(uhodí na svůj meč)
— tím nehoden jí zase.

Mé bědy rostou napravováním,
ó, jaká sudba stinná!
Když třeba, zemřu, šťasten aspoň tím,
že neurazím citu Ximenina.

A zemřít bez vyrovnání?
Chťte smrti, která je mé slávě na úhonu?
Sněť, aby Španělsko mi vytklo po tom skonu,
že zle jsem obhájl čest rodu se zbraní?
Dbát lásky, ztracené již stejně pro mou duši,
jak sama v zmatku tuší?
Nuž, nedávejme se již ničím svěsti!
Má sudba je vždy stinná.
Vpřed, meči, zachraňme si aspoň čest,
když nám již mizí láska Ximenina.

Můj slabý duch se klamal, želi
Víc nežli milence jsem vázán otci dtkem.
At zemřu žalostí, at v boji s protivníkem,
odevdám čistou krev, jak jsem ji obdržel.
Mám věru výčitky pro tolik nebalosti.
Vpřed, k pomstě bez milosti!
Ach, rdím se hanbou nad svým váháním.
Byť jsi, má sudbo, stinná,
když byl dnes otec zraněn na cíjím,
pak ztrestám jeho — otce Ximenina.

Don Diego

Neříkej mi nic! Já vím, jak po ní toužíš.
Kdo v hanbě žije však, si život nezaslouží.
Čím dražší uražeč, tím urážka je větší.
Teď znáš mou potupu, dej taky slovo meči!
Já ti víc nepovím. Ať mluví pomsta, čin!
Teď dokaž před světem, že jsi můj rodný syn!
Ty rány, kterými mě stihla sudby zloba,
už opláču. Ty běž, ty leť a msti nás oba!
/Odejde /

Šestý výstup

Don Rodrigo

Don Rodrigo

/sám/

Se srdcem rozpolceným v dvě
tak náhlým úderem a tolik zhoubným přeci
já mstitel ubohý ve spravedlivé věci,
já oběť sudby zlé a nespravedlivé
tu stojím strnulý a duše má jen sténá
smrtelně zasažena.

Když se už málem vyplnil můj sen,

Bože, jas pohasíná!

Můj otec byl tak hrozně potupen,

potupen rukou otce Chimenina!

Jak strašný boj tu svedeme!

Má vlastní mužná čest proti mé lásce stojí:
když otce pomstít mám, tak ztratím milou svoji.

Můj otec má můj meč, má milá srdce mé.
 Buď dál žít beze cti, či zradit svoji lásku -
 co je to za otázku ?
 Jsem v pasti, nevidím odnikud na cestu,
 Bože, jas pohasíná!
 Mám pohanění nechat bez trestu?
 Mám za ně ztrestat otce Chimenina ?

Otec a milá, čest a cit,
 vznešené tvrdé jho a sladká tyranie.
 Buď zemře radost má, buď čest má nepřežije,
 buďto mám po štěstí, či nejsem hoden žít.
 Jediná naději duše, jež prahne po cti
 stejně jak po milosti,
 můj drahý, krutý meči, chci tě nést,
 když jas mi pohasíná.
 Má tebou ožít znovu moje čest ?
 Má tebou zemřít láska Chimenina ?

Líp sám když vyhledám svůj skon.
Otci i milé své, oběma stejně dlužím.
 Když pomstím se, pak trn vyrosté jejím růžím,
 a když se nepomstím, pak pohrdne mnou on.
 Buď zpronevěřím se své lásce, po níž toužím -
 nebo ji nezasloužím.
 Má bolest roste, čím víc hledám lék,
 tím spíš jas pohasíná.
 Tak tedy zemřu - aspoň za to vděk,
 že bez urážky jména Chimenina.

Však zemřít a nic nesplatit ?
 Sám vyhledávat smrt, jež pošpiní mé jméno ?
 Snést, aby Španělsko pak bylo pohoršeno,

že špatně hájil jsem svůj vlastní čistý štít?
A to vše pro lásku, která, jak tuším v zmatku,
je marná od počátku ?

Ne, nedejme se ničím z cesty svést,
když jas nám pohasíná!
Zachranme tedy aspoň svoji čest,
když už se ztrácí láska Chimenina.

Ach ano, byl to jenom klam,
vždyť otci dlužím víc než milé své. A vsutku,
ať umřu v souboji, ať umřu ze zármutku,
tak čistou mu dám krev, jak od něho ji mám.
Tak si teď vyčítám to svoje omeškání,
teď k pomstě bez váhání!

Stud polévá mě za liknavost, fuj !
Nechať jas pohasíná!
Když zneuctěn byl dneska otec můj,
pak musím zabít otce Chimenina.

